

Ämne: KS historik

Från: Bengt Wretlind <bengt.wretlind@gmail.com>

Datum: 2020-02-09 12:55

Till: Göran Kronvall <goran.kronvall@telia.com>

Hej!

Jag förstår inte varför inlägget blev refuserat!

Insatserna som Hans E gjorde var absolut värda att nämnas. Utomlands var man mindre förstående till begreppet rationell antibiotikaanvändning och Hans blev ofta motsagd vid möten med utländska forskare. I både USA och Storbritannien ansåg man då att antibiotika i djurfoder var ett ofarligt sätt att få djuren att växa snabbare. Hans skrev till politiker om problemet, och jag tror att hans insatser bidrog till förbudet mot denna antibiotikaanvändning.

Tyvärr blev den sista tiden före Hans' pensionering förmörkad av olika händelser. Jag forskade i USA från november 1978 till februari 1980. Anna-Stina hade flyttat till HS och Margareta till Göteborg. Hans E anställde då som ersättare Hans Hallander, som hade varit klinikchef i Västerås och sedan arbetat på SBL. Hallander var en duktig organisatör och kunde frigöra resurser för forskning och genomförde förbättringar i rutinarbetet. När jag kom tillbaka till KS efter efter USA-vistelsen så blev mitt första uppdrag att ordna för tuberkuloslaboratoriets nerläggning så att viruslabbet kunde expandera, eftersom nya metoder, bland annat påvisande av det som då kallades australiaantigen krävde mer utrymme. Hans Hallander protesterade och accepterade absolut inte stängningen av tb-labbet. Ett stort och långdraget gräl mellan Hans E och Hans H startade. Detta gjorde stämningen dyster på hela laboratoriet, och när Lars-Olof Kallings ringde mig och erbjöd ett vikariat på Danderyds baktlab tackade jag ja och flydde dit i sex månader. Men jag blev efter några månader kallad till ett möte med chefen för laboratorieblocket på KS professor Moberger, som var informerad om stämningen på mikrobiologen och bad mig komma tillbaka till KS. Det gjorde jag och fick då ganska snart ett telefonsamtal från Kallings. Han hade svårt att få någon specialistkompetent läkare till Danderyd, men jag kunde inte gärna flytta en gång till utan tackade nej. Kallings ton blev då ganska hotfull, tyvärr. Det jag behövde göra när jag kom tillbaka från Danderyd och när Hans E hade gått i pension var att organisera om laboratoriet från patientbundna sektioner till provbundna och införa SIR-systemet. Jag samarbetade med Siv Nyström så allt fungerade bra.

Kallings lyckades fördröja Danderydslabbets övergång från SBL till Landstinget, och det tog fyra år innan överläkartjänsten där kunde tillsättas. Men tajmingen blev bra, och jag kunde flytta till DS när du hade installerat dig på KS.

Hans E ville ha enkla metoder på laboratoriet, och var helt främmande för komplicerade apparater. När jag höll min docentföreläsning 1978 pratade jag naturligtvis om antibiotika och visade att man kunde göra koncentrationsbestämning på ett annat sätt än med lappar eller brunnar, nämligen med RIA. Hans kritiserade mig senare för att jag hade visat bilder på RIA, eftersom han och resten av betygsnämnden (Gösta Tunevall plus någon annan) ansåg att metoden var enbart experimentell och alltså låg långt i framtiden.

Hans E var en utan tvekan en pionjär när det gällde att datorisera laboratoriet. Det var absolut ett av de första fungerande systemen, men jag vet inte exakt när det startades- Det var i drift 1969 när jag kom till KS. Projektet hade betalats med Lappverkspengar. Hans kunde ju ha tagit ut pengarna som lön för sig själv i stället. Systemet var hopplöst föråldrat långt innan du kom till KS. Varken det då statsägda sjukhuset eller senare Landstinget ville betala för uppgradering och Hans ville inte skjuta till mer medel själv, så du fick uppleva systemets utdragna dödskamp-

Ett positivt minne jag har av Hans E var när jag skulle disputerat. Han hade inte intresserat sig för min forskning trots att han formellt var handledare men kom till slut med värdefulla råd om mina manuskript och ramberättelsen. Jag hade svårt att hitta lämplig opponent i Stockholm eller resten av Sverige.. Den jag föreslog var Curtis Gemmel från Skottland. Hans forskningsområde var egentligen stafylokock-toxiner och jag hade träffat honom på något möte då Torkel Wadström hade presenterat mig. Hans accepterade förslaget och betalade för hans resa och uppehälle. När jag berättade att Curtis tänkte uppträda i kilt tyckte Hans att jag skulle ha frack. Så fick det bli.

Hans E flyttade sitt kontor efter pensioneringen till en annan byggnad på KS för att utreda mögelproblem i nybyggda hus. Farmer's lung var det som drabbade de boende.

Hans kritiserade aldrig omorganisationen av labbet eller införandet av SIR-systemet, han insåg kanske att de var nödvändiga förändringar.

En talang som Hans E hade var att hålla intressanta föreläsningar, och han klagade alltid på de föreläsare som visade svårbegripliga eller röriga bilder. De pengar som samlades in vid hans pensionering gav han till en fond att delas ut till dem som gjorde den bästa postern vid Riksstämman eller andra möten. Han ville egentligen köpa en motorsåg men tyckte att det var för riskabelt och att gåvan i så fall kanske skulle orsaka honom kroppsskada.

Hans hade flera goda egenskaper men borde ha ägnat mer tid åt att se hur laboratoriet fungerade. Han hade Anna-Stina och Margareta Rylander som kompetenta medarbetare och det fick räcka, men han visste ganska lite på detaljnivå. Jag har fler episoder att berätta, så du får ringa så berättar jag.

Hälsningar

Bengt

--

Bengt Wretlind
Professor em
Nyköpingsvägen 4 B
61176 Nävekvarn
0708504997
0155-50604